

šega šolskega vprašanja; toda kar ljudstvu koristi ne bomo dali odvzeti nam in ne nam izročeni verikom. Mi se ne bojujemo proti posvetnemu znanju, toda mi zahtevamo skrbno gojenje veronauka in z njim tesno zvezanih verskih vaj. Zato, dragi verniki, lahko rečemo brez prevzetosti, če ta stremjenja pobijamo, se ne bojujemo za nas, ampak za vas. Mi se ne bojujemo vladohlepnosti, ampak k temu nas sili usmiljenje do vas in vaših otrok, ki bi naj zrasi navedni v vsem, kar jim da tolažbo v življenju in srečnost v smrti. Mi se bojujemo za državni red, čeravno smo itak dosti nevarnim napadom izročeni. Mi se bojujemo za podlago blagostanja narodov, ki je veronauk in vera v Boga.

Pastirski list konča s pozivom na vernike, trdno se okleniti našega najvišjega pastirja papeža, katerega je postavil Jezus Kristus, in se zbirati okoli svojih pastirjev v obrambo žugajočih naravnosti ter poslušati dobre opomine.

Politični ogled.

Nadvojvoda Oto je umrl dne 1. t. m. v svoji vili v Währingu pri Dunaju star 41 let. Preminoli je bil vnuk našega cesarja.

Državni zbor. V seji dne 5. t. m. sta interpelirala poslanca dr. Korošec in Robič zaradi prepovedi slovenskih napisov v Mariboru. Nato se je začela razprava o volilni preosnovi. Pri seji je prišlo do burnih prizorov, ker hočejo Vsenemci volilno preosnovo zabraniti.

Korno poveljstvo v Ljubljani se bo vendar ustanovilo, kakor poročajo listi. Korno poveljstvo bo nastanjeno v hotelu „Union“.

Zvišanje števila vojaških novincev. Novi vojni minister polaga veliko važnost, da se zviša število vojaških novincev. A proti zvišanju nastajajo na Ogrskem velike ovire. Pojavile so se zopet narodne mažarske zahteve glede na mažarski poveljni jezik. Sicer sedanji ogrski ministrski predsednik sam podpira vojnega ministra glede na zahtevo o zvišanju vojaških novincev, a radikalno krilo sedanje ogrske vladajoče stranke nasprotuje z vso odločnostjo. Izkušnja pa uči, da vladajo vodilne politike radikalci. V sedanjem sporu glede na mažarske narodne zahteve in na zahteve vojnega ministra se opaža, da se izogibajo slabih posledic, ki bi jih lahko imel spor in se vrše pogajanja med ogrsko vlado in pa vojnim ministrom v dostojni obliki. Pri rešitvi tega vprašanja pa pride v poštev tudi novi brambeni zakon, ki ga pripravljajo in po katerem uveljavijo tudi dveletno vojaško službeno dobo. Z novim zakonom bodo morali itak zvišati število vojaških novincev in bo takrat pravi čas, da določijo primerno število vojaških novincev, osobito še z ozirom na nove havbice in pa topove.

Vsenemci napovedujejo revolucijo. Vsenemci se strašno jezijo, ker je v kljub vsem njihovim spletkam volilni odsek dovršil volilno preosnovo. Svojo jezo je izbruhnil vsenemski poslanec

Stein na zborovanju na Dunaju dne 31. m. m. Strašno je javkal, da sedaj Vsenemci ne bodo mogli izvršiti svojega programa, priklopiti Avstrijo k Nemčiji, ker bodo imeli Slovani v državnem zboru večino. In mož je napovedal revolucijo Nemcev v Avstriji, in da pridejo pod nemško piketirano predno kdo misli.

Avstrija in Italija. Neki francoski list poroča, da je v poletju l. 1905 Avstrija že hotela prekoračiti s svojimi četami italijansko mejo. Temu so se baje uprli Madjari.

Zveza treh cesarjev. Iz Berlina prihaja poročilo, da se snuje med Avstrijo, Rusijo in Nemčijo nova zveza. Sedanji naš minister zunanjih zadev baron Arentthal je zato deloval že kot poslanik v Petrogradu in hoče to sedaj kot minister izvršiti.

Šolski bojkot Poljakov na Pruskem. Iz Poznania javljajo, da se med Poljaki čimdalje bolj širi bojkot proti nemškemu pouku veronauka v šolah. V več slučajih so se Poljaki javno uprli učiteljem. V mesta Poznania se upor omejuje na pismene proteste. Poljski provincijalni listi napovedujejo nadaljevanje štrajka. Štrajk se je pričel razširjati tudi na zapadno Prusko. Kakor poročajo iz Toruna, so v nekaterih vaseh učenci izjavili v šolah, da so jim doma očetje in matere prepovedali moliti v nemškem jeziku in se učiti veronauka v tem jeziku. V koniškem okrožju je 600 poljskih očetov poslalo preko škofa v Kulmu prošnjo na prusko naučno ministrstvo, da se v šolah uvede pouk v veronauku v poljskem jeziku.

Lakota na Kitajskem. V severnem delu okraja Kiangsu je nastala vsled slabe letine huda lakota. Deset milijonov ljudi je brez živeža.

Razne novice.

* Slov. kat. akad. društvo „Zarja“ v Gradcu si je na 1. občnem zboru v zimskem tečaju 1906/7 izvolilo sledeči odbor: predsednik: stud. phil. Davorin Gorjanec; podpredsednik: stud. iur. Ivo Česnik; tajnik: stud. iur. Fran Kovač; blagajnik: Fran Logar; knjižničar: Jernej Erman.

* Slov. kat. akad. društvo „Danica“ na Dunaju si je na svojem rednem občnem zboru 23. v. notoka izvolilo za 25. tečaj sledeči odbor: predsednik: stud. phib. Modic Izidor; podpredsednik: stud. med. Razberger Anton; tajnik: cand. iur. Merala Ferko; blagajnik: stud. phil. Mal Josip; knjižničar: stud. med. Polajnar Janko; gospodar: stud. iur. Juvan Alojz.

* Podpore za dijake. Ubogim in pridnim dijakom iz občine St. Florijan pri Šoštanju se podeli ustanova Antona in Marije Pučovnik letnih 560 K. Prošnje se pošljejo na županstvo do 25. novembra t. l. — Mariborska posojilnica podeli za l. 1906/7 devet Rapočevih ustanov po 300 K. Prošnje so vposlati posojilnici do 20. novembra.

v jako slabem jeziku, pa polni vsakovrstne navlake in celo praznovernih reči („Kolomonov žegen“ itd.). Herg je tedaj začel zbirati molitve in pesmi ter l. 1858. izdal pri Jožetu Janžič v Mariboru „Venec pobožnih molitev in opravil za očitno službo božjo in druge prilžnosti.“ Molitveniku je pridejan „Venec cerkvenih pesmi, nabran iz raznih bukvic slovenskih pesnikov“. Prva izdaja obsega 191 strani molitvenika in 266 strani pesmarice. V uvodu pravi, da je po mnogih krajih petje ravno zato slabo, ker ljudje pesmi ne vedo in nimajo primerne pesmarice, ki je pevcu to, kar kmetovalcu oralo in žanjici srp. Dandanes nam se zdi pač v tej izdaji glede jezika marsikaj okorno in glede pesmi nepopolno, a za oni čas je bilo z „Vencem“ ljudstvu zelo ustrezno. „Venec“ se je ljudem kmalu zelo prikupil in hitro se je razpečala izdaja za izdajo. L. 1898. je izšel že v sedmi izdaji in l. 1906., ravno ob smrti pisateljevi, je tiskovno društvo izdalo že osmo izdajo. Naslednje izdaje je pisatelj deloma sam, deloma s sodelovanjem drugih gospodov v marsičem predelal, spopolnil in pomnožil in tako je v zadnjih izdajah „Venec“ skoro enkrat večji kakor v prvi. V tisočih izvodih se je razširil ta molitvenik med verne Slovence, ki iz njega zajemajo pobožne molitve in navdušene pesmi.

Dovoljenje za tisk si je pisatelj izprosil od lavantinskega knezoškofijstva, ki je l. 1858. imelo še sedež pri Sv. Andražu na Koroškem. Kapelan Herg je obrnil s tem na sebe pozornost nepozabnega knezoškofa Slomška, ki je sploh zelo cenil duhovnike, ki so tudi s peresom delovali.

L. 1859. se je škofijski sedež prenesel v Ma-

ribor in slovenske dekanije levo od Drave, ki so bile doslej pod sekovsko škofijo, so prišle sedaj pod pastirsko palico lavantinskega škofa. Duhovnikom v teh župnijah je bilo prosto dano, prestopiti v sekovsko ali v lavantinsko škofijo. Oni slovenski duhovniki, ki so službovali na Slovenskem, so se skoro vsi odločili za lavantinskega škofa, med njimi je tudi Herg postal lavantinski duhovnik in so ga v tej škofiji čakale še važne službe.

Po preselitvi škofijskega sedeža je bilo mnogo truda in dela, preden se je škofija primerno uredila in prenovila. Največje važnosti je bilo za škofijo, da je v jeseni l. 1859. dobila svoje bogoslovno učilišče. Škof Slomšek je sedaj iskal primernih profesorjev za nov zavod. Med drugimi je za vse dobro vneti škof obrnil svoje oči na jurjevskega kapelana Herga, ki je bil znan kot vesten duhovnik in kot pisatelj. V Rogaški Slatini je bilo, kjer sta se sešla škof Slomšek in Herg ter se dogovorila glede profesorske službe. Dne 1. oktobra 1859 se je tedaj Herg preselil v Maribor ter prevzel začasno profesuro cerkvene zgodovine. Oprijel se je z vso vnemo nove službe, vendar mu ni prav ugajala; srce ga je vlekle bolj v dušno pastirstvo, kamor se je čutil bolj poklicanega, kakor na profesorsko stolico. Škof Slomšek je ugodil njegovi želji ter mu podelil župnijo sv. Jakoba v Lembahu, katero je nastopil 13. oktobra 1861. (Dalje prib.)

Mariborski okraj.

m Prestavljen je slovenjehistriški sodni pristav dr. Fr. Fehleisen v Velikovec.

Maribor. Zadnjič smo na kratko poročali, da je mariborska policija odvzela tablo s slovensko-nemškim napisom na naši tiskarni. Kljub temu, da je g. ravnatelj tiskarne ugovarjal proti temu silovitemu počenjanju in je zahteval od policaja pooblastilo, ki ga pooblašča k temu delu, se ta ni zmenil za to. Vodstvo tiskarne se bo seveda pritožilo na višje oblasti. Bomo videli ali res rastejo nemška drevesa do neba in če je še kaka pravica na svetu. Kakor smo izvedeli, je povzročil ta sklep zaradi slovenskih napisov ravnatelj deželnega poiskuševališča Schmidt. Ta imamo zopet dokaz, da so nemški uradniki, kateri se plačujejo tudi s slovenskim denarjem, najhujši nasprotniki Slovencev in da ti ljudje netijo narodni prepričanje ter ščuvajo Nemce proti Slovincem. Za to je naš klic: Proč s takimi cradniki! popolnoma upravičen. Ko bi me imeli na Spod. Štajerskem nemških uradnikov, kdaj bi bilo pri nas že konec nemštva. — V delavci mizarja Franca Senekovič v Tržaški ulici je gorelo dne 2. t. m. okoli 11. ure po noči. Ljudje v hiši so zapazili dim, vdrli v delavnico in pogasili ogenj, predno je prišla požarna bramba. — Dne 21., 26. in 29. se vršijo v Mariboru občinske volitve. Nemci in socijaldemokrati se že pripravljajo na hud boj. Tretji razred bodo bržkone dobili socijaldemokrati.

m Gledališka predstava v Mariboru. V nedeljo 11. t. m. zvečer priredijo mariborski Slovenci prvo predstavo v tej zimski dobi. Uprižori se: Brat Martin. Upamo, da bo podučna in šaljiva igra privabila mnogo občinstva. Začetek je ob 8. uri zvečer.

m Mariborski porotniki za porotao zasedanje, ki prične dne 26. nov.: Glavni porotniki: Martin Musev, posestnik, Janez Preschern, trgovec, Jožef Reichenberg, trgovec, Jožef Ratzek, dimnikar, Jožef Sagai, trgovec, Karol Worsche, trgovec, Jožef Wurzer, mesar, in Janez Zwillag, posestnik, vsi v Mariboru; Jarij Lesnik, župan v Radehovi, Jožef Černec, posestnik v Žitancih, Ignac Gomzi, posestnik v B'šu, Mihael Hlade, posestnik v Jedlovniku, Jožef Brezner, posestnik v Pesnici, Fr. Lorber, veleposestnik v Jurjevskem dolu, Jož. Lorber, veleposestnik v Malečniku, Anton Hanc, posestnik v Čiršaku, Karol Fincher, posestnik v Čiršaku, Jožef Osvald, posestnik v Legau, Anton Schilhan, posest. v St. Lovrencu ob kor. žel., Alojz Glaser, posestnik v Rušah, Peter Trinko, posestnik v Razvanju, Jak. Kolenc, posestnik, Jan. Lasbacher, trgovec, K. Neuchold, gostilničar in Jurijs Kaiser, trgovec, vsi v Slov. Bistrici, Karol Ackermann, urar, Al. Kracker, trgovec, Blaž Kosel, posestnik, Heur. Mauretter, trgovec in Karol Reisinger, mizar, vsi v Ptujju; Otmar Diermayer, trgovec v Ormožu; Julij Thura in Karol Wirth, knjigovodja, v Ljutomeru; Vincenc Steinbrenner, oskrbnik v Negovi, Mih. Urban, posest. v Vuzenici, Fr. Sgorn, posestnik v Vuhredu. Nadomestni porotniki: Jožef Banmeister, agent, Franc Bernhard, posestnik, Fr. Bindlechner, izdelovatelj mila, Janez Bregar, klobučar, Gašpar Hausmanzger, vinotrtzec, Fr. Kolar, slikar, Jož. f. Kunasch, posest. Eduard Lyrer, mesar, in Janez Lorber, kramar, vsi v Mariboru.

m Neznaneža moža je našel posestnik Jeraj Hojnik iz Brkovec dne 26. m. m. ležati nezavestnega na cesti re daleč od Zy. Poljskave. Spravil ga je v bližnjo hišo, kjer je neznanec kmalu umrl. Ne da bi bil prišel k zavesti. Pri njem so našli samo 1/2 literko staklenico žganja, mobenih listin in ne denarja. Po obleki soditi je bil delavskega stanu.

m Št. Ilj v Slov. gor. Dne 1. oktobra smo pri nas spremili k večjemu počitku Janeza Herceg, kmeta iz Selnice ob Muri. Kljub slabemu vremenu se je pogreba udeležela velika množica ljudstva. Rajni je bil skrben gospodar, stare slovenske koremine. V občinskem odboru je sodeloval celih 38 let. Bil je tudi več dob občinski predstojnik v Selnici. Večkrat je bil volilni mož, še tedaj, ko je slovenska stranka propadala v mariborskem okraju pri dež. in drž. zbornih volitvah; stal je vedno zvesto na slovenski strani. N. v. m. p! — Trgatev je let's pri nas bolj slabo izpač kot lani. Ponekod je t'ca, drugod pa peronospara uničila grozdje. Šalo vreme spremlja skozi celo leto delo našega kmeta. Kaj bo? — Zadnji shod kmetijske podružnice se je vršil zopet v znamenju samega nemškutarjenja. Žalostno! — A še bolj tužno gledamo iz tega vzroka nekam drugam. Može, ki tako radi pri polni čaši napivate domovini in le tam „delujete“ za narod, zakaj prelomite svoje „častne besede“, svoje tolikrat dane „svete obljube“?